

Ergoterapi - ErgUs

D36978

 Utgave:
2.00

 Gjelder fra:
28.12.2023

Side 1 av 6

Hensikt og omfang

- Sikre strukturert og lik kartlegging til pasienter som henvises til ergoterapi for generell kognitiv kartlegging i Sykehuset Innlandets akuttpsykehus.
- ErgUs er metodisk bruk av en sammensatt aktivitet og tre standardiserte kognitive tester; MMSE - NR, TRAIL MAKING TEST A og B og KLOKKETEST.

Ansvar/målgruppe

- Prosedyren gjelder for ergoterapeuter samt kan være rådgivende for annet helsepersonell.
- Ergoterapeut utfører kartleggingen og kan ved behov for videre utredning supplere med andre undersøkelser.

Handling

Deloppgavene utføres i rekkefølge som beskrevet. Dette for å få helhet i vurderingen og oppgave om utsatt gjenkalling inkludert

- Samtale/ informasjonsinnsamling
- Undersøkelse/ kartlegging
- Vurdering, videre anbefalinger og konklusjon dokumenteres i DIPS

ErgUs

- Praktisk aktivitet sammen med teoretiske tester benyttes for å vurdere pasienter som kan ha fått en skade i hjernen
- Dette gjøres for å avdekke vansker som ikke er like synlige som en brukket arm, men som er viktig for å klare seg i dagliglivet
- Dette kan være vansker ifht. konsentrasjon, hukommelse, oppmerksomhet, utholdenhet, språkforståelse, planlegging osv
- Vi er opptatt av hvilke vansker man kan møte i hverdagen og hvilke behov for oppfølging eller hjelp man trenger etter utskriving

Informasjon fra pasienten

- Familie/sosialt/bolig/førerkort/aktiviteter i hverdagen:

- Hva er viktig for deg? Mål?

- Hjelpetjenester fra det offentlige (hj.tj, ergo, fysio, hjelpemidler):

- Kan du si litt om hvorfor du er på sykehuset?

ErgUs	Spørsmål til pasienten
<ol style="list-style-type: none">1. Kaffetrakting eller konvoluttoppgave (dersom kaffetrakting ikke er mulig å gjennomføre)2. MMSE-NR 3 (Mini Mental Status) adm.3. Servere kaffe eller levere konvolutten4. TMT A og B NR-3 (Trailmaking)5. KT- NR 3 (Klokketest)	<ul style="list-style-type: none">• Hvordan synes du det gikk?• Er det noe du tror kan bli vanskelig når du kommer hjem?• Videre oppfølging? Samtykke for henvisning videre.

Instruksjon for gjennomføring av kaffetrakting

Kaffetrakter, kaffeboks m/måleskje, filter og litermål er på forhånd plassert på kjøkkenbenken. Evt. vannkoker, pulverkaffe/te.

Deloppgaver	Instruksjon	Kommentarer
<p>1. Lage en halv liter kaffe</p> <p>Ferdighetsverb (jfr. scoringsark neste side)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Initierer • Koordinerer • Har flyt • Plasserer • Fokuserer • Holder tempo • Håndterer • Arbeider målrettet • Spør • Gjennomfører i logisk rekkefølge • Avslutter • Organiserer 	<p>Spør pasienten om han/hun pleier å bruke kaffetrakter.</p> <p>Alternativt: - Kokekaffe - Pulverkaffe/te</p> <p>Bruk av kaffetrakter: "På benken finner du kaffetrakter, kaffe kaffefilter og litermål. Vann finner du der (pek på vannkranen). «Nå skal du lage en halv liter kaffe» eller kokekaffe: "På benken finner du kaffekjele, kaffe og litermål. Vann finner du der (pek på vannkranen). «Nå skal du lage en halv liter kaffe.» eller pulverkaffe/te: "På benken finner du vannkoker, kaffepulver/te. Vann finner du der (pek på vannkranen). «Nå skal du lage to kopper kaffe/te.»</p>	<p>Pasienten plasseres med ryggen til kaffetrakteren.</p> <p>Kaffetrakteren skal være riktig satt sammen på forhånd og støpslet stå i kontakten.</p> <p>Gi instruksjon om deloppgave 1 før pasienter setter i gang.</p> <p>Dersom pasienten ikke kommer i gang eller stopper opp underveis, stilles spørsmålet: Hva vil du gjøre først/nå?</p> <p>Dersom pasienten gjør feil, skal dette påpekes slik at han/hun kan korrigere seg. Spør: Hva har du tenkt å gjøre nå? Ved fortsatt feil handling, spør: Hva skjer da? Ved fortsatt feil handling, pek eller forklar hvordan det skal gjøres.</p>
<p>2. MMSE -NR gjennomføres</p>	<p>"Nå starter vi med neste oppgave. Når vi er ferdige med den, skal du dekke på bordet med kopper og servere kaffen. Koppene er i skapet. Dette må du huske på selv."</p>	<p>Når testen er gjennomført, avventer ergoterapeuten noen sekunder for å se om pasienten husker instruksjonen. Dersom ikke noe skjer, spør ergoterapeuten: Hva skulle du huske nå? Dersom pasienten ikke gjør tegn til å finne kopper eller å servere kaffen, gis et hint ved å peke på kaffetrakteren.</p>
<p>3. Dekke på og servere kaffen</p>		

Kaffetrakting – scoring

Pas. navn:	Dato:	Utfylt av ergoterapeut:
5p.	Utfører begge aktiviteter selvstendig (lage og servere kaffen) etter gitt instruksjon med jevnt tempo, god rekkefølge og mengdeberegning. Pasienten arbeider målrettet og holder oppmerksomheten under hele aktiviteten. Avslutter som avtalt.	
4p.	Små utførelsesvansker; kommer til korrekt resultat uten bistand av ergoterapeuten verbalt eller fysisk.	
3p.	Lager kaffen korrekt, men utelater å servere denne (utsatt gjenkalling). Verbale hint må gis for at delaktivitetene skal fullføres.	
2p.	Trakter/ utstyr brukes feil eller delvis feil slik at det ikke er mulig å fullføre selvstendig. Noe fysisk hjelp nødvendig.	
1p.	Betydelig feil i utførelse/ gjennomføring. Behov for stor grad av fysisk hjelp for å komme i gang og fullføre.	
0p.	Ikke mulig å lage kaffe. Forsøker ikke å utføre.	
Kommentar:		

Konvoluttoppgave

Utstyr	Instruksjon	Utførelse (pas.)
<ul style="list-style-type: none"> • 1 A4 ark • 1 konvolutt C6 • blyant • viskelær 	<p>«Brett sammen arket. Legg dette i konvolutten. Lim igjen konvolutten. Skriv på eget navn og adresse på konvolutten. Vær så god!»</p>	<p>Si så: «Nå legger jeg konvolutten til side på bordet (synlig), mens vi utfører de tre kommende oppgavene. Når vi er ferdige med disse tre oppgavene får du beskjed om dette av meg og du skal da huske å gi meg konvolutten». (Utsatt gjenkalling).</p> <p>Hvis pasienten stiller spørsmål underveis, si: «Utfør så godt du får til ut fra det du husker skal gjøres».</p> <p>Tilleggsinformasjon gis ikke.</p>

Konvoluttoppgave – scoring

5p.	Utfører hele aktiviteten selvstendig etter gitt instruksjon med jevnt tempo, god rekkefølge og flyt. Pasienten arbeider målrettet og holder oppmerksomheten under hele aktiviteten. Avslutter som avtalt.
4p.	Små utførelsesvansker; kommer til korrekt resultat uten bistand av ergoterapeuten verbalt eller fysisk.
3p.	Utfører korrekt, men utelater å levere konvolutten (utsatt gjenkalling). Verbale hint må gis for at delaktivitetene skal fullføres.
2p.	Objekter brukes feil eller delvis feil slik at det ikke er mulig å fullføre selvstendig. Stiller et eller flere spørsmål. Noe fysisk hjelp nødvendig.
1p.	Betydelig feil i utførelse/ gjennomføring. Behov for stor grad av fysisk hjelp for å komme i gang og fullføre.
0p.	Ikke mulig å utføre. Forsøker ikke å utføre.
Kommentar:	

Referanser

1. Kristensen-Jacobsen A, Sørensen H K, , Villemoes-Brandt L. Basisbog i ergoterapi- aktivitet og deltagelse i hverdagslivet. Danmark: Munksgaard; 2019
2. Kristensen H, Schou A, Ergoterapi ved kognitive dysfunksjoner. Danmark: Munksgaard; 2020
3. Finset A. Hodeskade: Virkninger og behandling av ulike typer hodeskade. Oslo: Cappelen Akademisk; 2002.
4. Fure B. Kognitive og emosjonelle utfall etter hjerneslag. Demens og Alderspsykiatri. 2008; vol.12- nr. 4.
5. Helsedirektoratet 2017, oppdatert 2020. Nasjonal faglig retningslinje for behandling og rehabilitering av hjerneslag. [Internett] [hentet 2023-12-14]. Tilgjengelig fra: <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/hjerneslag>
6. Helsedirektoratet 2020. Førerkortveilederen. [Internett] [hentet 2023-12-14]. Tilgjengelig fra: <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/forerkortveileder>
7. MacKenzie L, O'Toole G. Occupational Analysis in Practice. Sydney, Australia: Wiley- Blackwell; 2011.
8. Skøien R, Rosseland H, Vågsmyr U, Hovden H, Kornkveen S. 2011. ErgUs. Vurdering av kognitiv funksjon i akuttstuskehus. Ergoterapeuten 2011; nr 05: 18-25.
9. Smith Eide I, Henriksen K. Kan kognitive tester avsløre svikt i evnen til å utføre daglige gjøremål for personer med kognitiv svikt eller demens? Ergoterapeuten 2012; nr 02: 44-47.
10. Strobel C, Engedal K. Norsk revidert Mini Mental Status Evaluering (MMSE-NR3). Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse 2021. [Internett] 2021 [hentet 2023-12-14]. Tilgjengelig fra: <https://www.aldringoghelse.no/skalaer-og-tester/>
11. Strobel C, Johansen H, Bekkhus-Wetterberg P, Engedal K. Norsk Revidert Klokketest (KT-NR3). Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse 2021 [Internett] [hentet 2023-12-14]. Tilgjengelig fra: <https://www.aldringoghelse.no/wp-content/uploads/2021/09/kt-nr3-testskjema2021-master.pdf>
12. Wyller TB, Sveen U. Ikke-språklige kognitive symptomer etter hjerneslag. Tidsskrift for Den norske legeförening, 2002, nr 6.
13. Engedal K, Haugen P, Demens-sykdommer,diagnostikk og behandling.Forlaget Aldring og Helse; 2018